

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 29 februari 1924 kl. 1 e. m

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om sänkning av åldersgränsen för dels rätt att deltaga i val till riksdagens andra kammare dels ock kommunal rösträtt.

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft motionerna nr 33 och 34 i andra kammaren av herr *Spångberg m. fl.*, i vilka motioner hemställts

a) i motionen nr 33, »att riksdagen såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling måtte besluta, att paragraf 16 i riksdagsordningen skall erhålla nedanstående ändrade lydelse.

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.»

och b) i motionen nr 34, »att riksdagen måtte besluta, att nedanstående förordningar skola erhålla följande ändrade lydelse:

Kungl. förordning om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att deltaga i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer en var inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar för-

behållna, tillkommer en var inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Kungl. förordning om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige tillkommer en var i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Kungl. förordning om landsting.

§ 5.

Rätt att deltaga i landstingsmannaval tillkommer en var i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets yt-
rande.*

De yrkanden om sänkning av åldersgränserna för politisk och kommunal rösträtt, som framställts i förevarande motioner, äro desamma som gjordes av motionärerna i motionerna nr 85 och 86 vid nästlidna års riksdag, blott med den skillnad att sistnämnda motioner jämväl innefattade förslag till ändring av § 6 i riksdagsordningen beträffande åldersgränsen för rösträtt vid elektorsval.

När utskottet nu haft att taga ställning till det spörsmål, som här framlagts till förnyad prövning, har utskottet icke funnit anledning att frångå sin förlidet år i utlåtandet nr 14 uttalade uppfattning, att frågan om åldersgränsen vid politisk och kommunal rösträtt väsentligen är en lämplighetsfråga. Utskottet håller alltjämt före, att med hänsyn till den mognad och erfarenhet, som tarvas för aktivt deltagande i det offentliga livet, den nuvarande minimiåldern av 23 år låter sig väl försvaras. Och vad särskilt angår den högre åldersgräns av 27 år, som stadgats i fråga om rösträtt vid landstingsmannaval, får utskottet nu liksom förra året betona, att densamma avser att i sin mån bidra till upprätthållandet av en viss artskillnad mellan de två kamrarna. Det synes utskottet rimligt, att detta stadgande icke göres till föremål för ändring, lösryckt ur sitt sålunda

givna sammanhang med frågan om grunderna i övrigt för första kammarens bildande. Och då sistnämnda fråga icke torde i förevarande ordning böra upptagas till närmare prövning, får utskottet avstyrka förslaget även i vad det avser sänkning av åldersgränsen för rösträtt vid val av landstingsmän.

Utskottet får alltså hemställa,

- a) att motionen II : 33 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, och
- b) att ej heller motionen II : 34 måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 februari 1924.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Närvarande: Herrar *Larsson* i Västerås, *von Geijer*, *Hellberg*,* *Thulin*, *Reuter-skiöld*,* *G. W. Hansson*, *Dahl*, *Lyberg*,* *Stendahl*,* *Larsén*, *E. B. Andersson*,* *Sävström*,* *Jansson* i Edsbäcken,* *Engberg*,* *Starbäck*,* *Vennerström*,* *Borg*, *Bäckström*, *Svensson* i Grönvik och *Björkman* i Norrköping.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Larsson* i Västerås, *Thulin*, *G. W. Hansson*, *Larsén*, *Sävström*, *Vennerström* och *Borg*, som anfört:

»Inom konstitutionsutskottet vid 1923 års riksdag yrkade herrar *Thulin*, *Hansson* m. fl. socialdemokratiska reservanter bifall till de av herr *Spångberg* m. fl. väckta motionerna om sänkning av minimiåldern för politisk och kommunal rösträtt till 21 år. Vid behandlingen i konstitutionsutskottet vid årets riksdag av herr *Spångbergs* m. fl. återigen väckta motioner ha vi intagit samma ståndpunkt som ifrågavarande reservanter och sålunda hemställt om bifall icke blott till motionärernas nu framställda yrkanden utan även till det 1923 framställda men nu av okänd anledning uteslutna yrkandet, att rösträttsåldern vid val av förstakammarelektorer skulle sänkas till 21 år. Denna hemställan avslogs emellertid av utskottets majoritet. Då vårt yrkande i den mån det gäller elektorsvalen faller utanför motionernas ram och då en utskottsminoritet saknar motionsrätt äro vi grund-

lagsenligt urståndsatta att i denna del vidhålla yrkandet. Ett bifall enbart till motionerna skulle föranleda, att 21 års åldern infördes vid val till landstingen och andra kammaren samt vid kommunala val, under det att 27 års åldern bibehölles vid val av förstakammarelektorer. Härigenom skulle den uppenbara orimligheten uppkomma, att rösträttsåldern för utseende av dem, som skola välja första kammarens ledamöter, fixerades till både 21 och 27 år. I detta frågans läge, som vållats av motionernas ofullständighet, nödgas vi för tillfället avstå från att framställa något yrkande, dock under betonande av att vi bibehålla den principiella uppfattning, som vi hävdade under frågans behandling i utskottet.»

2) av herr *Engberg*.